ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ, МІСЦЕВКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видається з 1933 р. № 22 (1396). 13 ЧЕРВНЯ 1980 РОКУ. Виходить щотижня.

ГОЛОВНА ЛАНКА — АКАДЕМГРУПА

В кінці травня, як вже повідомлялось в нашій газеті, відбулись збори комсомольського активу університету. На порядку денному було питання «Про підвищення ролі комсомольських організацій академічних груп, як центрів учбово-виховної роботи в світлі рішень XXV з'їзду КПРС і XVIII з'їзду ВЛКСМ».

Комітет комсомолу не випадково виніс на обговорення найвищого форуму університетського комсомолу цю проблему. Для нас — увага до групи, до її життя, справ і турбот — не кампанія, а довгострокова програма. Проведення цієї лінії, при підтримці і допомозі партійного комітету, ми визначили як головне завдання комітету комсомолу і комсомольської організації університету в цілому.

Чим обумовлена така постановка питання? Як відомо, партійні рішення останніх років з особливою силою вказують на необхідність підвищення ефективності і якості роботи в усіх галузях виробничого і суспільного життя, в тому числі і такій важливій, як комуністичне виховання молоді. Підвищення ефективності і якості нашої комсомольської роботи можливе лише при перенесенні центру уваги на індивідуальну роботу зі студентами і комсомольським активом. В якому структурному підрозділі нашої комсомольської організації ми можемо досягти накреслених завдань? Звичайно, саме в комсомольській організації групи. Таким чином, сам час, завдання, які ставить перед нами партія, вимагають перетворення групи в центр учбово-виховної роботи.

В наш час в університеті нараховується 271 комсомольська організація-академічних груп (без груп підготовчого відділення). Підсумки їх головної виробничої діяльності — навчання — за підсумками зимової сесії такі: 186 груп склали сесію без двійок, а 53 групи — тільки на «добре» і «відмінно». Сьогодні, в дні, коли повним ходом іде літня сесія, хочеться підкреслити, що групкомсорги, весь комсомольський актив повинні зробити все для того, щоб не тільки утримати завойовані рубежі, але й новими досягненнями ознаменувати славну історію університетського комсомолу.

Досвід свідчить про те, що робота комсомольських груп поставлена добре там, де цими питаннями займаються комітети комсомолу і комсомольські бюро факультетів. Так, на філологічному факультеті (секретар комітету комсомолу І. Банделюк) стало нормою не тільки відвідування членами комітету комсомолу академічних груп, але й надання необхідної методичної та організаторської допомоги на місцях. На механіко-математичному факультеті (секретар комітету комсомолу О. Осадчий) комітет комсомолу постійно заслуховує питання, пов'язані із керівництвом комсомольськими організаціями академгруп, інформує їх про рішення, які приймаються комітетом комсомолу університету, намагається вникнути в кожний окремий випадок того чи іншого порушення і накреслити реальний шлях до його усунення. Такий підхід сприяв тому, що якість знань студентів покращилась на 9%, а число боржників зменшилось на 48 студентів.

Обстановці товариства і взаємодопомоги в навчанні і праці сприяє вміло організоване змагання між академгрупами. На історичному, механіко-математичному, хімічному, геолого-географічному факультетах змаганню між групами комсомольські бюро приділяють велику увагу. Таке змагання допомагає викорінити слабкі сторони у навчальному процесі і сприяє підвищенню якості знань студентів. Там, де про ленінські принципи соціалістичного змагання завжди пам'ятають і керуються ними на практиці — там і наслідки завжди будуть якнайкращі.

Аналізуючи форми і методи роботи академсекторів груп, ми прийшли до висновку, що вже недостатньо тільки заслуховувати звіти про загальну успішність в групі. Нам необхідний конкретний диференційний аналіз з окремих предметів, аналіз успішності різних груп студентів (наприклад, активістів або так званих «середняків»), аналіз успішності із суспільних наук.

Основне завдання групи як первинної ланки комсомолу — впливати на кожного комсомольця. Саме в групі найкраще і найефективніше вирішувати завдання ідейно-політичного і морального виховання студентів. Але дуже часто ми стикаємось з тим, що вся робота комсомольського активу групи в цьому напрямку зводиться до організації диспутів, вечорів відпочинку, художньої самодіяльності. Виходить так, що деякі групи відходять від вирішення кардинальних питань ідейно-морального виховання студентів.

Необхідно сказати, що багато комсомольських груп не визначили ще свого місця, ролі і завдань у справах комсомольської організації курсу, факультету. Дуже часто групи в своїй роботі або копіюють вищі структурні одиниці, або взагалі не виявляють ніякої ініціативи, чекають вказівок «зверху». Як наслідок, плани роботи в багатьох групах не складаються або складені формально, зводяться до участі в тих чи інших факультетських або загальноуніверситетських заходах. (Треба сказати, що в цьому вбачаються і недоліки роботи комітету комсомолу), необхідно більше уваги нам приділяти навчанню саме цієї ланки комсомольського активу. Не завжди піднімаються на комсомольських зборах в групах питання бережливого ставлення до соціалістичної власності, в жодній з груп не розглядалось питання про особисту відповідальність комсомольців за збереження обладнання аудиторій, кімнат, місць громадського користування. А, напевно, вже настав час взяти під наш, комсомольський, контроль і вирішення цих питань. Кому як не групі і вирішувати їх.

Ще одна проблема, на якій хотілося б зупинитись. Подальше підвищення ролі комсомольських організацій груп як центрів учбово-виховної роботи неможливе без поліпшення якості роботи комсомольських ватажків — групкомсоргів, членів комсомольських бюро груп. Для нас дуже важливо, щоб вони стали одночасно, як кажуть соціологи, не формальними лідерами студентських колективів. А для цього необхідно багато працювати партійним групам, комсомольським бюро факультетів, комітету комсомолу університету по підбору комсомольського активу, його навчання.

Закінчується ще один рік студентського життя. Рік, сповнений працею, цікавими справами. Його найважливіші віхи — зустріч Ленінського ювілею, 35-річчя Перемоги, які були ознаменовані нашою комсомольською організацією проведенням Ленінської повірки, Вахти пам'яті, місячника військово-патріотичної роботи, кампанії «Ми звинувачуємо імперіалізм», Днів інтернаціональної дружби — показали високу політичну зрілість наших студентів, їх прагнення зайняти активну життєву позицію.

Попереду ще більш важливі рубежі, попереду рік XXVI з'їзду партії. Нема сумніву в тому, що наші комсомольські групи будуть працювати ще настирливіше, цілеспрямованіше, як вчить нас Комуністична партія, її величезний досвід.

І. КОВАЛЬ,
секретар комітету комсомолу університету.

ПРОБЛЕМИ ВІЛЬНОГО ЧАСУ

Нещодавно відбувся черговий, III пленум Одеського міськкому ЛКСМ України. На ньому було розглянуто питання «Про стан та заходи з подальшого вдосконалення роботи комсомольських організацій міста по використанню вільного часу молоді у справі комуністичного виховання в світлі вимог XVIII з'їзду ВЛКСМ». З доповіддю на пленумі виступив другий секретар міськкому комсомолу Є. Смаглій.

У роботі пленуму взяв участь і виступив завідуючий відділом пропаганди і агітації Одеського міськкому Компартії України С. Н. Бойченко.

З розглянутого питання пленум прийняв відповідну постанову.

ТАК ТРИМАТИ!

Перейшла «екватор» сесія на геолого-географічному факультеті. Студенти добре підготувались до літньої екзаменаційної. Приємно студентам отримувати відмінні оцінки, приємно і викладачам, що їх праця не пройшла даремно.

На III курсі географічного відділення сесія підходить до фінішу — позаду чотири екзамени. Відмінні оцінки отримали студенти А. Молодецький, І. Мужило, Н. Остапенко (II група).

Підходить до кінця сесія і на IV курсі географічного відділення. Відмінні знання на іспитах показали студенти Т. Євдокимова (І група), Н. Артюх, С. Кеда, М. Радолова, В. Седенко (II група), А. Бабаченко, Т. Димиденко, Н. Жанталай, Т. Потапова, Є. Стесенко (III група).

Ми бажаємо цим юнакам і дівчатам успішно закінчити сесію і говоримо: «Так тримати!».

(Наш кор.).

СЕСІЯ — ПОРА ВІДПОВІДАЛЬНА

Студенти нашої групи підійшли до літньої сесії з добрими показниками. 5 червня ми складали перший екзамен. Спецкурс «Введення в фізику плазми» досить об'ємний, насичений незнайомим матеріалом, а тому треба було докласти зусиль, щоб якнайкраще скласти його.

І не дивно, що більшість студентів склали іспит на відмінно. Серед них Фурса, Завальнюк, Махлайчук, Бекрих та інші.

В чому ж секрет успіху? Справа в тому, що наслідки іспиту — це ще одне підтвердження істини: знання на іспиті залежать перш за все від того, як студент працював протягом семестру.

Наш кор.

Звітують філологи

Студенти 2 групи І курсу українського відділення філологічного факультету склали іспит із «Вступу до мовознавства». Високий рівень знань, глибоку теоретичну підготовку студентів відзначила екзаменатор доцент кафедри загального мовознавства Г. Ю. Касім. Це ті студенти, які сумлінно працювали протягом навчального року: Олена Безпальчук, Валентина Титикало, Людмила Багрій, Ольга Біріонова та ін.

Особливо хочеться відзначити студенток Людмилу Багрій та Тетяну Стародуб. Вони відмінники навчання, беруть активну участь в громадському житті групи, члени комітету комсомолу факультету.

Наш кор.

НАПЕРЕДОДНІ ТРУДОВОГО СЕМЕСТРУ

Бійцями Всесоюзного студентського загону імені 35-річчя Перемоги стануть нинішнього літа більш як сто тисяч посланців вищих і середніх спеціальних закладів та профтехучилищ України. Їх маршрути проляжуть на найважливіші народногосподарські об'єкти Західного Сибіру і Нечорнозем'я, в Казахстан, на БАМ, в місто Гагарін, інші райони країни. Юнаки і дівчата працюватимуть на будівництві, у промисловості, на транспорті, в сільському господарстві, сфері обслуговування, медичних закладах республіки. Їх чекають на ударних комсомольських будовах. Планується виконати всіх робіт на суму не менше 250 мільйонів карбованців.

Наберуть дальшого розвитку спеціалізовані загони по профілю підготовки студентів у навчальному закладі. В нинішньому році три тисячі майбутніх спеціалістів вперше працюватимуть на підприємствах та будівельних об'єктах металургії. Заслуговує особливої уваги робота конструкторських, технологічних загонів, комплексних творчих молодіжних колективів. Відповідальні завдання стоять перед бійцями «Сервісу», які обслуговуватимуть гостей і туристів Олімпіади-80.

Питання підготовки будівельних і господарських організацій, трудових колективів студентів і учнів до проведення літньо-осінніх робіт обговорені 5 червня на нараді, скликаній Радою Міністрів УРСР і ЦК ЛКСМУ. На неї були запрошені керівні працівники міністерств і відомств, радянських, профспілкових і комсомольських органів.

Учасники наради підкреслили необхідність з найбільшою ефективністю використовувати працю юнаків і дівчат, поліпшувати їх професійну підготовку, забезпечувати бійців загонів будівельними матеріалами і механізмами, створювати їм умови для високопродуктивної праці і відпочинку.

На нараді виступив заступник Голови Ради Міністрів УРСР С. І. Гуренко.

(РАТАУ).

ПОБУТУ СТУДЕНТІВ — ЩОДЕННУ ТУРБОТУ

З загальноуніверситетських партійних зборів

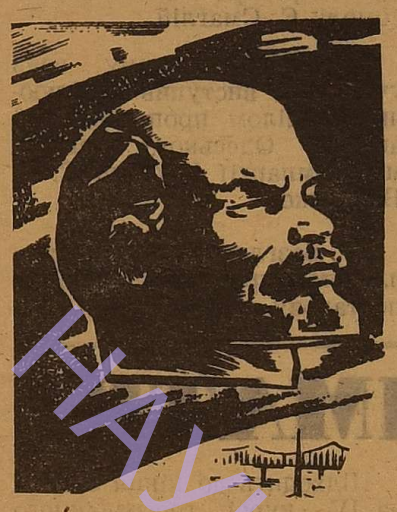

Як вже повідомлялось в газеті «За наукові кадри», 4 квітня відбулись загальноуніверситетські партійні збори. Вони обговорили питання про хід виконання Постанови ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР «Про заходи з подальшого поліпшення матеріальних і житлово-побутових умов студентів вищих і середніх спеціальних учбових закладів» і завдання партійної організації. У доповіді голова профкому **І. Каракаш** відзначив, що на всіх етапах соціалістичного будівництва Комуністична партія і Радянський уряд завжди приділяли і приділяють увагу питанню розвитку вищої школи, підготовки висококваліфікованих спеціалістів, зміцнення учбово-матеріальної бази вузів і створення необхідних умов для успішного навчання, праці, побуту і відпочинку радянських студентів. За останні роки, виконуючи постанову ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР «Про заходи з подальшого поліпшення матеріальних і житлово-побутових умов студентів вищих і середніх спеціальних учбових закладів», в університеті проведено значну роботу.

Завершено будівництво другої черги нового аудиторного корпусу, побудована їдальня на 250 місць, створено студентський клуб — кафе, успішно ведеться будівництво нового гуртожитку № 7, проводиться відповідна робота для початку будівництва гуртожитку № 8, завершено капітальний ремонт гуртожитку № 1, розпочався ремонт гуртожитку № 6. Це свідчить про те, що ректорат, партком, профком всебічно зміцнюють матеріальну базу, поліпшують житлово-побутові умови студентів.

Разом з тим, сказав далі доповідач, в нас ще є і невирішені проблеми, які ускладнюють організацію учбового процесу, знижують рівень наукових досліджень студентів. Наші гуртожитки перевантажені. Кількість студентів, яким необхідно надати місце у гуртожитку, зростає швидше, ніж кількість місць. Житлово-побутові умови студентів погіршились у гуртожитку № 6. Його ремонт іде повільно. Слабко вирішується питання про задовільнення житловою площею студентських сімей.

Університет брав активну участь у Всесоюзному конкурсі на кращу організацію праці, побуту і відпочинку студентів. В ході його проведена значна робота з поліпшення побутових умов студентів. У гуртожитках виконано великий об'єм ремонтних робіт на суму 320 тисяч карбованців. Проведено капітальний ремонт червоного кутка у гуртожитку № 2, відремонтовано побутові приміщення. Всі гуртожитки укомплектовані м'ягкими і жорсткими меблями. Тільки за 1979 рік було придбано меблів на суму 20782 карбованці. Все це значно поліпшило житлові і побутові умови студентів.

Важливо відзначити, що у виконанні цих робіт брали участь і студенти.

Але слід відзначити, що у проведенні ремонтних робіт і підвищенні якості побутового обслуговування студентів мають місце і недоліки. Дуже часто виходить з ладу вентиляційна система душових, сушильні кімнати неукомплектовані, а в гуртожитку № 1 вона зовсім не працює. У пральнях нема великих пральних машин, кухні і побутові кімнати неукомплектовані спеціальними шафами для зберігання продуктів.

Довгий час дирекція студентського містечка, відділ постачання і будгрупа університету не могли вирішити проблему заміни газових плит.

Не все гаразд з водозабезпеченням об'єктів, розташованих на території містечка, і особливо гуртожитків №№ 4 і 5.

Адміністративно-господарчій частині і дирекції студмістечка слід активніше і настирливіше займатись питаннями поліпшення побуту студентів у гуртожитках.

Поліпшенню житлово-побутових умов наших студентів сприяє змагання між гуртожитками і всередині гуртожитків між поверхами, блоками і кімнатами. За підсумками соціалістичного змагання, присвяченого 110-й річниці з дня народження В. І. Леніна, І місце завоював гуртожиток № 1 (комендант тов. М. Горбенко, голова студради тов. С. Замулко). ІІ місце посів гуртожиток № 3 (комендант тов. К. Сатарова, голова студради тов. М. Плахотнік).

На жаль, ІІІ місце профком університету так і не присудив жодному з гуртожитків, оскільки всі останні 4-и знаходяться на однаковому рівні за станом житлово-побутових умов студентів.

Слід зазначити, що в питаннях організації і підведення підсумків соціалістичного змагання є ще ряд суттєвих недоліків. Підсумки змагань підводяться нерегулярно, нема єдиного критерію у підведенні підсумків, мало уваги приділяється висвітленню результатів змагання. Недостатню увагу приділяють цій роботі студентські профбюро факультетів, не залучають до участі в ній працівників гуртожитків, співробітників АГЧ. Осторонь від цієї роботи стоять деканати і викладацькі профспілкові бюро.

Велику роль у поліпшенні побутового обслуговування студентів, які проживають у гуртожитках, відіграють конкурси, які щорічно проводить обком профспілок працівників освіти, вищої школи і наукових закладів. За підсумками конкурсу, підведеними в цьому році, призове місце посів гуртожиток № 1. Це відрадно, але не дає права заспокоюватись на досягнутому. Основні показники, за якими ми програємо гуртожиткам інших вузів, — це рівень матеріально-технічного оснащення наших гуртожитків і стан побутового обслуговування студентів. Необхідно більш настирливо ставити питання про удосконалення матеріальних баз гуртожитків.

Позитивним є створення при наших гуртожитках майстерень по ремонту взуття і одягу, організації пунктів прокату, надання деяких інших побутових послуг студентам. Але ці майстерні і пункти не задовольняють потреб і не відповідають вимогам сьогоднішнього дня. А тому необхідно подумати про створення комплексу побутового обслуговування, як це зроблено на території студентського містечка Одеського політехнічного інституту.

Далі тов. І. Каракаш говорив про велику і цікаву роботу в цьому напрямку, яка проводиться кафедрою історії КПРС у гуртожитку № 5 (відповідальний тов. Дятлов), кафедрою філософії в гуртожитку № 4 (відповідальний тов. Чайковський), кафедрою педагогіки у гуртожитку № 2 (відповідальний тов. Норкін), кафедрою теорії та історії держави і права юридичного факультету у гуртожитках № 2 і 4 (відповідальний тов. Сурилов), викладачів фізичного факультету в гуртожитку № 1, викладачів хімічного факультету в гуртожитку № 3. Але, на жаль, не всі факультети, кафедри і викладачі беруть участь у проведенні ідейно-виховної роботи у гуртожитках.

Багато зусиль в організацію і проведення ідейно-виховної і культурно-масової роботи докладає член парткому університету, студент тов. Редькін, комісари гуртожитків, студенти - комуністи тт. Крицький, Крегул, голови студрад тт. Бабаченко, Шевчук, Замулко, Палій і багато інших.

У травні були проведені звітно-виборні збори студрад гуртожитків. До складу студрад обрані гідні студенти, які покликані значно поліпшити роботу студрад.

У більшості наших гуртожитків є продумані плани ідейно-виховної роботи, які передбачають читання лекцій, проведення бесід, зустрічі з ветеранами війни і праці, організацію тематичних вечорів і вечорів відпочинку. В червоних кутках і кімнатах відпочинку є підшивки газет та журналів. Значно оновлена наочна агітація.

Проведено значну роботу по зміцненню дисципліни і порядку в наших гуртожитках. Студради і коменданти гуртожитків докладають для цього всіх зусиль. Цьому у певній мірі сприяє введення дирекцією студмістечка пропускного контролю, а також розробка і затвердження нових правил внутрішнього розпорядку.

Активізувалась в гуртожитках і робота деканатів та партійних бюро механіко-математичного, геолого-географічного, фізичного, філологічного факультетів, деканатів по роботі з іноземними студентами, підготовчого відділення. Багато кураторів академгруп, викладачів, деканів, секретарів партбюро, голів викладацьких профбюро часті гості студентських гуртожитків.

Разом з тим, в організації і проведенні виховної роботи у позаучбовий час в гуртожитках мають місце серйозні недоліки.

Проведено велику роботу по удосконаленню і розвитку системи громадського харчування і організації обслуговування студентів. В наш час система громадського харчування університету включає три їдальні і 12 буфетів, що відповідає нашим мінімальним потребам. Крім того, завершено будівництво і в найближчий час розпочне роботу буфет на 75 місць у новому аудиторному корпусі.

По суті на всіх факультетах і в більшості гуртожитків є буфети, але працюють вони незадовільно. Слід покращити асортимент продуктів, якість приготування їжі і культуру обслуговування в наших їдальнях і буфетах. Особливо їдальні № 98, гуртожитку № 1, їдальні № 40 гуртожитку №4, в буфетах головного і нового корпусів. Не вирішено питання організації харчування студентів ввечері, необхідно переглянути порядок роботи їдалень № 9 і 98.

Звичайно, багато залежить від працівників тресту їдалень. Але, в той же час і від адмінгоспчастини університету. Не виправдано довго будується буфет в аудиторному корпусі. Слід провести реконструкцію лінії роздачі і приміщення їдальні № 40 в гуртожитку № 4, необхідно розширити і змінити інтер'єр буфетів у корпусі біологічного факультету і гуртожитку № 6, виходять з ладу титани та інше обладнання, постійно не вистачає іншого майна. Цими питаннями необхідно займатись щоденно і більш оперативно вирішувати їх.

На закінчення тов. І. Каракаш сказав, що обов'язок комуністів університету — постійно піклуватися про поліпшення житлово-побутових умов студентів, це сприятиме підвищенню рівня учбово-виховного процесу.

Потім розпочалось обговорення доповіді. Першим виступив директор студентського містечка тов. **Юрій**. Він сказав, що в більшості гуртожитків створено нормальні умови для навчання і відпочинку студентів. Але ремонтні роботи ведуться не завжди своєчасно і якісно. А в гуртожитку № 1 ремонт виконано дуже погано. В цьому вина будівельної групи і її керівника т. Коваленка.

Серйозної уваги вимагає гуртожиток № 4. Тут протікає дах, а для його ремонту нема бітуму. Не дивлячись на те, що меблів для гуртожитків за останній час придбано немало, все ж їх не вистачає. Часто вони потребують ремонту або заміни. Це питання поки що вирішується повільно. Далі тов. Юрій сказав про те, що викладачі, які бувають в гуртожитках, повинні звертати більше уваги на оформлення кімнат, їх санітарний стан.

Слово надається асистенту кафедри політекономії тов. **Яковлеву**. Він розповів про ідейно-виховну роботу, яка проводиться в гуртожитку № 1 викладачами кафедри. Багато в цьому напрямку зробили професори тт. Лобунець, Преснов, доценти тт. Драгомарецький, Симоненко, Жебрак. В організації масово-політичних заходів велику допомогу надають партійне бюро фізичного факультету, партгрупорг кафедри політекономії, кандидат економічних наук С. Суховська.

Добре працює кінолекторій. Перед студентами виступали члени різних факультетів ОДУ та інших вузів міста. Були прочитані лекції на військово-патріотичні, економічні, атеїстичні, естетичні, медичні, філософські теми. Їх читання супроводжувалось демонстрацією художніх, хронікальних та документальних кінофільмів.

В ідейно-виховній роботі, поряд з позитивним є й недоліки, сказав далі тов. Яковлев. Зокрема, низьке відвідування студентами заходів, які проводяться, слабка підготовка до них.

Про роль профспілкової організації в організації відпочинку і покращенні житлово-побутових умов студентів говорив голова місцевкому університету **О. М. Дяченко.**

Студент V курсу геолого-географічного факультету т. **Бабаченко** зупинився на діяльності комсомольського активу гуртожитку, говорив про необхідність посилення виховної роботи серед студентів.

Про діяльність студентської ради, про успіхи і недоліки в її роботі говорила студентка ІІІ курсу юридичного факультету **Л. Хохлова.**

Заступник секретаря комітету комсомолу **Г. Антипенко** зупинився на роботі комсомольської організації в гуртожитках університету. Говорив про те, яку роботу вони проводять з метою зміцнення матеріальної бази гуртожитків, збереження соціалістичної власності і, зокрема, про діяльність студентів-комуністів, які проживають в гуртожитках, сприяють формуванню у молодого покоління організованості і дисципліни, політичної свідомості, моральної чистоти, активної життєвої позиції.

На завданнях і проблемах, які необхідно вирішувати співробітникам АГЧ і будівельній групі, зупинився проректор з адміністративно-господарчої частини тов. **І. Рутовський.**

Слово надається секретарю парткому університету доценту **Л. Х. Калустьяну.** Він зупинився на таких питаннях, як підбір, використання і виховання кадрів, підвищення почуття відповідальності за доручену справу, виховання почуття бережливості до соціалістичного майна.

Тов. Калустьян вказав на необхідність подальшого розвитку соціалістичного змагання між гуртожитками університету, присвяченого гідній зустрічі XXVI з'їзду КПРС.

В одноголосно прийнятому рішенні партійні збори намітили конкретні заходи з подальшого поліпшення матеріальних і житлово-побутових умов студентів нашого університету.

На заключення Л. Х. Калустьян доповів про роботу парткому після останніх партійних зборів.

В. І. ЛЕНІН І ІДЕОЛОГІЧНА БОРОТЬБА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

ЛЕНІНСЬКА КОНЦЕПЦІЯ ОСОБИСТОСТІ І ГЕРОЙ СУЧАСНОЇ РАДЯНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ІЗ ДОПОВІДІ ПРОФЕСОРА В. В. ФАЩЕНКА

У заключній доповіді конференції «Ленінська концепція особистості і герой сучасної радянської літератури» професор В. В. Фащенко показав, що у трактуванні класових рухів, історичного процесу як процесу розвитку людини, взаємин між героєм і масою соціалістичний реалізм ґрунтувався і ґрунтується, невпинно збагачуючись, на животворних ідеях ленінізму. Вони для нього вивірений дороговказ у шуканнях істини, утвердженні комуністичних ідеалів.

Розвиваючи традиції радянської класики, яка возвеличила народну енергію революцій — її творення в характерах Чапаєва і Давидова, Мотузки і Кравчини, сучасна радянська багатонаціональна література висуває на перший план героїв діяльних, світ і поведінка, яких залишаються непорушними, бо людина як часточка творчої енергії мас, їх змінює. І змінює тоді, коли свої прагнення зливає з об'єктивним ходом історії.

У сучасних романах, драмах, поемах є непомітні подвижники. Вони, звичайно ж, рівні, такі, як Андрон Ягнич з «Берега любові» О. Гончара і стара Анна з «Останнього строку» В. Распутіна,

Є на типологічній карті сучасної літератури також технократи, наукократи (романи С. Залигіна і Ю. Щербака) і сільські правдошукачі, милі диваки, розтривожені і світлі душі В. Шукшина....

І є в сучасних творах, як знак доби, як провідний її тип революційні перетворювачі світу навколо себе і в собі — комуністи Тихін Брюханов і Захар Дерюгін («Доля» і «Ім'я твоє» П. Проскуріна), Кирило Заболотний («Твоя зоря» О. Гончара), Потапов («Протокол одного засідання» О. Гельмана), Андреас («Краплі дощу» П. Куусберга), Петро Карналь («Розгін» П. Загребельного), Бачана Рамішвілі («Закон вічності» Н. Думбадзе)... Це по-справжньому духовно багаті народні характери наших сучасників, які, спираючись на політичну і моральну силу партії, на її філософію, розв'язують найгостріші конфлікти, що виникають у процесі розвитку нашого суспільства.

СУЧАСНА ІДЕОЛОГІЧНА БОРОТЬБА І МОЛОДЬ

ІЗ ДОПОВІДІ ДОЦЕНТА А. Л. МОЛЧАНОВОЇ.

Останні роки в діяльності міжнародного молодіжного руху характеризувались дальшим зростанням масової свідомості юнаків і дівчат найрізноманітніших країн і регіонів, посиленням організованості, одностайності цих прогресивних сил, підвищенням авторитету молодіжних об'єднань. Молодь країн соціалізму вносить вагомий вклад в будівництво нового суспільства. В країнах, що розвиваються, будь-який громадський рух ніколи не обходиться без участі молоді.

Криза, що потрясла всі сторони життя сучасного капіталістичного світу, викликала новий приплив соціальної активності широких прошарків молоді. Досить сказати, що з середини 60-х до середини 70-х років кількість молодих страйкарів в країнах капіталу зросла більше ніж втроє.

На XXV з'їзді КПРС в Звітній доповіді ЦК КПРС Л. І. Брежнєв відзначав, що ідейна протидія двох систем стає ще активнішою, імперіалістична пропаганда — все більш витонченою.

Особливо пильну увагу буржуазні ідеологи звертають на молодь, намагаючись протидіяти закономірному процесу залучення до марксизму-ленінізму її широких кіл. Ось чому боротьба за уми і душі сучасного молодого поповнення займає важливе місце в стратегії і тактиці імперіалізму.

Антикомунізм стає лейтмотивом всієї буржуазної ідеології, всієї буржуазної пропаганди. Молодь соціалістичних країн — об'єкт їх постійної уваги. Буржуазна пропаганда намагається значно послабити ентузіазм, революційність юного покоління, погасити його класове чуття. Головною класовою метою буржуазної «соціології молоді» є теоретичне обгрунтування, пропагування і насадження «юнацького ізоляціонізму». В постанові ЦК КПРС «Про дальше поліпшення ідеологічної, політико-виховної роботи» говориться, що необхідно давати достатню відсіч ідеологічним диверсіям імперіалізму та його поплічникам. До таких поплічників відноситься неотроцкізм, екстремістський расизм, неофашизм, сіонізм, ревізіонізм.

Такі деякі маневри буржуазної і ревізіоністської ідеології, спрямовані на послаблення зростаючої сили марксистсько-ленінських ідей серед молоді, котрі вимагають від нас активної, непримиренної, наступаючої боротьби.

МЕРИДІАНИ ДРУЖБИ

БРНО. Нещодавно відбулась зустріч національних студентських організацій європейських країн. У ній взяли участь представники 18 країн, а також Всесвітньої федерації демократичної молоді та Міжнародного союзу студентів.

Головне завдання форуму — намітити спільні дії молоді на захист політики миру і розрядки, на підтримку конструктивних пропозицій наради Політичного консультативного комітету держав—учасниць Варшавського Договору і підсумків паризької зустрічі комуністичних і робітничих партій Європи за мир і роззброєння, проти рішень НАТО про розміщення нових видів американської ракетно-ядерної зброї в Західній Європі. На зустрічі були також розглянуті питання підготовки до міжнародного студентського форуму з питань безпеки і співробітництва, який пройде в Хельсінкі в січні 1981 року.

ХАНОЙ. Великі соціально-економічні зміни, що відбулися за п'ять років народної влади в найбільшому місті півдня В'єтнаму Хошіміні, позначились на роботі по вихованню підростаючого покоління. У місті практично всі діти мають можливість учитися. В усіх поліклініках і лікарнях є дитячі відділення. Створено дві лікарні, призначені виключно для обслуговування юних пацієнтів. Для найменших відкрито дитячі садки та ясла на 20 тисяч місць.

У місті — більш як 100 будинків культури і клубів, де кожний може знайти собі заняття до смаку. Масового розмаху набрав фізкультурно-спортивний рух.

ВАРШАВА. Завершився Всепольський студентський конкурс на краще знання російської мови і Країни Рад, в якому взяло участь понад 80 тисяч юнаків і дівчат з 92 вищих навчальних закладів республіки. В цьому році конкурс проходив під девізом «Радянсько-польське братство по зброї і в праці»... Учасники його заключної частини нагороджені безплатними туристичними путівками в СРСР.

ПУЛЬС ПЛАНЕТИ

НЬЮ-ЙОРК. У Сполучених Штатах жорстока експлуатація дітей і підлітків — звичайне узаконене явище. За свідченням самої американської преси, підневільну працю маленьких американців використовують як промислові корпорації і торговельні підприємства, так і великі сільськогосподарські компанії, здобуваючи чималі для себе бариші. Так, недавно стало відомо, що компанії «Шіфф ентерпрайз», «Дженкінз пламмінг енд хітінг», «Марін уест інкорпорейтед» та ряд інших протягом багатьох років наймали малолітніх працівників, які буквально за копійки працювали на їх підприємствах і об'єктах. Багато дітей і підлітків, чий вік не перевищував 16 років, працювали у вечірній і нічний час, а їх робочий день, як правило, перевищував 8 годин.

ЗА МИРНЕ НЕБО НАД НАМИ

Липень, 1944. День був похмурим. Десь південніше Львова планувався прорив нашими військами лінії фронту. В небі пролітає четвірка на чолі з командиром ланки ст. лейтенантом Олександром Івашком. Пари розділились, зникли за хмарами. Раптом Вячеслав Березкін, ведений пари, побачив четвірку «фоккерів»: вони йшли прямо на його пару, вважаючи, що подвійна перевага забезпечить їм швидку перемогу. Миттєво оцінивши обстановку, О. Івашко приймає рішення атакувати противника. Винищувачі стрімко наближаються, пора натискати на гашетку! Літак задрижав, виплеснувши назустріч «фоккерам» струмені вогню. Грохочучи двигунами, машини зустрілись і, проскочивши на зустрічних курсах, розійшлись «гребенкой», почали розвертатись. Але чому ст. лейтенант розвертається так повільно? Фашисти ось-ось вдарять знову... «Поранений» — промайнуло в Березкіна. Ні, він буде захищати командира до останнього. Де Голубєв і Кудінов? Але не знав Березкін, що станція наведення орієнтує їх, але вони не знаходять товаришів. Один проти чотирьох! Так, він зв'яже ворога боєм, виграє час, а поранений командир відійде. Ось тупорилі «фоккери» пішли в атаку. Березкін ухилився «бочкой» і коли вони пройшли повз нього, виплеснувши на його машину смертельний вогонь, розстріляв ворога вплитул. Останні два «фоккери» боязливо зникли...

Обійми бойових друзів, потиски рук. А потім в полк прилетів командир 9-ї винищувальної авіадивізії полковник Покришкін. Перед строєм 16-го гвардійського авіаполку тепло, по-батьківськи сказав:

— Від імені Радянського уряду нагороджую тебе, Славо, орденом Слави!

Весь полк вітав відважного повітряного бійця.

Пам'ять.. .Вона несе в собі біль і смуток втрат, радість днів переможних і вічний вогонь вдячності тим, хто віддав життя за нашу велику Перемогу над ворогом.

Багато героїчних епізодів пригадав Василь Костянтинович Сухов в один із червневих днів на зустрічі з слухачами VII групи підготовчого відділення. Герой Радянського Союзу, полковник у відставці, один із 13 героїв, учасників республіканського перельоту, організованого ЦК ЛКСМУ на честь 35-ї річниці Перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні по маршруту: Київ—Ворошиловград — Донецьк — Одеса — Київ. Костянтин Васильович воював в дивізії Покришкіна. Легендарна дивізія виховала чотирьох двічі Героїв Радянського Союзу, 56 Героїв Радянського Союзу. Сам Олександр Іванович був тричі удостоєний цього високого звання. На бойовому рахунку дивізії — 1147 збитих літаків ворога. Це кожен, 41-й літак ворога, втрачений в період Великої Вітчизняної. Льотчики-покришкінці брали участь у повітряних боях при визволенні нашого міста-героя. Свій бойовий шлях дивізія закінчила 10 травня 1945 року в Чехословаччині. Спогади... Спогади... Тільки про друзів, про ратні подвиги на дорогах війни. А про себе?

297 бойових рейдів, 68 повітряних боїв, 22 підбитих ворожих літака. Костянтин Васильович нагороджений трьома орденами Червоного Прапора, орденом Леніна, Червоної Зірки. За два підбитих літака ворога в одному бою, який тривав 35 хвилин,—орден Олександра Невського.

Любов до Батьківщини, знання техніки, дисциплінованість, самостійність рішень. Ось ці якості, які Костянтин Васильович цінує найбільше, про які так натхненно і просто розповідав він молодим на прикладах героїв повітряних боїв — братів Глинків, Г. Речкалова, А. Клубова, Н. Єршова і багатьох інших.

Молоде покоління ніколи не забуде подвигів батьків і дідів.

Квіти ветеранам — тому підтвердження.

Г. АНТИПЕНКО.

На знімку: Україна. Липень 1944 р. С. Березкін після успішного бою з чотирма «Фоккевульфами», два з яких він збив.

Фото **Х. Темирханова.**

НОВІ КАНДИДАТИ НАУК

Успішно захистила кандидатську дисертацію асистент кафедри лексикології і стилістики англійської мови **Ольшанська Наталія Львівна.** Тема дисертації — «Стилістичні особливості сучасного англійського психологічного роману». Науковий керівник — В. А. Кухаренко.

Кандидатську дисертацію захистив **Багацький Володимир Варламійович** на тему: «Революційна діяльність більшовиків 1905—1907 рр.». Науковий керівник роботи кандидат історичних наук доцент А. П. Іванов.

Кандидатську дисертацію на тему: «Соціальна і естетична роль природи в оповіданнях І. Франка» захистила лаборант кафедри філософії **Михайлюк Тетяна Северинівна** під керівництвом професора І. М. Дузя.

Викладач кафедри граматики англійської мови **Жаборюк Олена Анатоліївна** захистила кандидатську дисертацію на тему: «Категорія результативності у сучасній англійській мові у порівнянні з сучасною німецькою мовою» під керівництвом професора Корсакова.

Ленська Валентина Михайлівна успішно захистила кандидатську дисертацію під керівництвом професора М. М. Якупова на тему: «Діяльність Комуністичної партії за відродження і розвиток системи народної освіти у визволених районах країни в роки Великої Вітчизняної війни».

Сердечно вітаємо нових кандидатів наук **Богданова Олександра Васильовича, Піщемуху Володимира Григоровича, Стойкову Галину Олександрівну, Курбатову Ірину Миколаївну, Процерова Юрія Сергійовича,** а також їх наукових керівників.

ЗНАЙОМТЕСЬ: ОЛІМПІЙЦІ

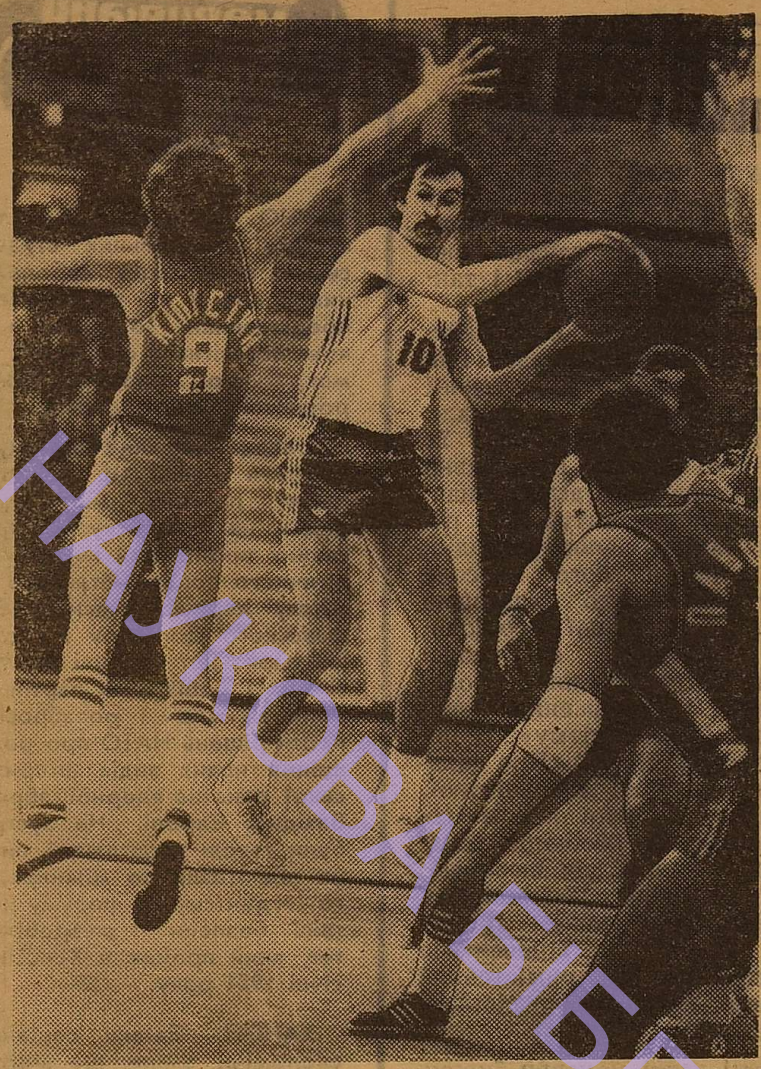

Тренерам збірної СРСР по баскетболу є звідки черпати резерви для головної команди країни. У Радянському Союзі нараховується більше 4 мільйонів баскетболістів. Ця популярна гра дуже поширена у нашій країні.

Спеціалісти бачать силу радянської школи баскетболу в тому, що вона поєднує характерні і найкращі риси декількох напрямків: швидкість і атлетизм російського баскетболу, темперамент і комбінаційність грузинського, високу техніку і раціоналізм прибалтійського...

Олександр Гомельський, який керує підготовкою збірної команди до Олімпіади-80, серед головних кандидатів називає 10—12 гравців. Лідер радянського баскетболу, капітан збірної, її «мотор» і один з провідних «снайперів» Сергій Білов (на знімку).

Радянська команда сподівається повторити в Москві успіх, якого вона досягла на Олімпіаді в Мюнхені (1972 р.), коли збірна СРСР завоювала золоту медаль.

Фото **І. Уткіна.**
(Фотохроніка ТАРС).

Українська РСР. До стартів сезону, і головного з них —Московської Олімпіади, готується заслужений майстер спорту, чемпіон Олімпійських ігор по класичній боротьбі Олександр Колчинський. Роки настирливої праці принесли свої плоди. Спочатку Олександр став призером першості країни і світу серед юнаків. В 19 років він виграв золоту медаль чемпіонату СРСР серед дорослих і став найсильнішим серед юнаків континенту.

Фото **В. Самохотського.**
(Фотохроніка ТАРС).

Марафонець Леонід Моісеєв з Челябінська — кандидат в олімпійську збірну країни.

На знімку: заслужений майстер спорту, чемпіон Європи на марафонській дистанції Леонід **Моісеєв** з нагородами.

Фото **Б. Кліпініцера.**
(Фотохроніка ТАРС).

ПРОФЕСОР ПУЗАНОВ

(До 95-річчя з дня народження).

Заслужений діяч науки УРСР, професор Іван Іванович Пузанов, автор 235 наукових робіт віддавав всі сили розвиткові біологічної науки. Він успішно розробляв питання систематики, фауністики, зоогеографії, порівняльної анатомії, екології тварин, антропології, історії науки, зробив особливо помітний внесок у розвиток іхтіології та гідробіології, у вивчення Чорного моря, лиманів північно-західного Причорномор'я, озер і водосховищ Криму. Ряд його праць присвячені рибному промислу та промисловій іхтіології.

Особливий інтерес виявляв вчений до вивчення Чорного моря, його історії і фауни. Праці професора Пузанова про охорону природи одержали високу оцінку в нашій країні і за рубежем.

Любов Івана Івановича до природи, її краси сповнена пафосу громадського обов'язку: охороняти і розумно використовувати багатства природи. Цим ідеям підпорядкований був спеціальний курс з охорони природи, який в нашому університеті читався в 50-х роках, спочатку невеличкій групі студентів-фуркантів, а згодом усім біологам в обов'язковому порядку. В ньому розкривалось значення і вирішення проблеми охорони природи в нашій країні і за кордоном. Погляди вченого найбільш повно відображені у посібнику «Охорона природи», який, на жаль, не опублікований, але написаний в той час, коли ці питання ще не звучали в повний голос.

Любов до природи прищеплювалась студентам-біологам на екскурсіях, які проводились систематично, в будь-яку погоду.

Об'їздивши півсвіту, познайомившись з його фауною і флорою, І. І. Пузанов розповів про свої враження від подорожей, які пізніше узагальнив у цікавих книгах — «Між Нілом і Червоним морем», «Навколо Азії», «По непройденому Криму».

Студенти дуже поважали і любили Івана Івановича за його ерудицію і душевну щедрість.

У лісополосах чи на берегах рік звертав увагу своїх учнів на рослинність, тварин від комах до птахів і ссавців, знання яких так необхідні майбутнім вчителям-біологам. А любов до Чорного моря, його минулого, сучасного і майбутнього залишилась в учнів на все життя.

Ми пам'ятаємо, як багато зробив Іван Іванович у післявоєнні роки для збереження і відновлення в нашій країні Кримського заповідника, для заснування заповідника на Кара-Дазі, як підтримувались ідеї створення заповідників у різних районах нашої країни.

Багато зробив І. І. Пузанов для збереження і збагачення зоологічного музею в нашому університеті.

В університетській багатотиражці за 1954 рік Івану Івановичу був присвячений такий дружний шарж:

Проф. ПУЗАНОВУ

«Вам крокодилы нильские знакомы
И нежный аромат гигантских лилий,
Вы, изучая рыб и насекомых,
Египет и Цейлон исколесили;
И вот, прибыв из мест, что нету глуше,
Чудесными рассказами своими
Пленили Вы студенческие души,
И мы с любовью тост за Вас подымем!»

Особливо приємно, що і в наші дні студенти Івана Івановича — чи то вчителі-біологи, чи наукові співробітники або визначні вчені — сердечно згадують свого вчителя, його лекції, ставлення до природи, принциповість чесного і відданого науці вченого, прищеплюють ці риси своїм учням.

М. ВІННІКОВА,
доцент
кафедри гідробіології.

СЛОВО ПРО СЛОВО

ДЕРЖАВА. ГОСУДАРСТВО. ІМПЕРІЯ.

Держава, як політична організація панівного класу — категорія історична: вона на певному етапі розвитку суспільства виникла і на дальшому етапі його розвитку зникне. Як відомо, держава почала формуватись тоді, коли виникла приватна власність на засоби виробництва, коли з'явилась експлуатація людини людиною і суспільство поділилось на антагоністичні класи — експлуататорів і експлуатованих.

Процес утворення держави — довготривалий і шляхи його розвитку на різних історичних етапах суспільства були не однакові. Отож, і слово **держава** в процесі свого функціонування змінювало й уточнювало своє значення. Про це свідчить і його історія, яка далі й буде в полі нашої уваги.

Слово **держава** утворилось від основи спільнослов'янського слова **держати**, яке в праслов'янській мові могло вживатись у таких значеннях: «бути сильним; щось міцно тримати; володіти, правити». Отож, первинне значення слова **держава**, очевидно, було таке: «основа, на яку можна спертись, за яку можна міцно триматися, якою можна володіти, правити».

У період родоплемінного ладу слово **держава** в східних слов'ян могло, мабуть, уживатись і в значенні «колективне володіння землею на території роду чи племені». В епоху феодалізму, як свідчить пам'ятка давньоруського письменства, слово **держава** в східних слов'ян могло вживатись у таких значеннях: «влада, сила, маєток, помістя, володіння, що належали якомусь власникові; тимчасове користування чужою власністю за певну плату, оренда; організація політичної влади класу великих землевласників, за допомогою якої він, клас землевласників, охороняв власність на землю, свої права та привілеї, тримав селянство в покорі й примушував його працювати на феодала».

З XIV ст. у східнослов'янських мовах у значенні «хазяїн, землевласник, володар маєтків, феодал» та «верховний правитель — князь, король» стали вживатись слова **господар** та **государь**. З погляду генетичного ці слова, образно кажучи, — родичі. А породичались вони так. Слово **господар** східнослов'янськими мовами було успадковане з мови праслов'янської, в якій воно вживалось тільки в значенні «хазяїн господи», тобто дому. А наведені вище його значення це слово набуло згодом, у давньоруській мові та в мовах східнослов'янських народностей.

У пам'ятках давньоруської мови слово **государь** не фіксується. Слово **государь** уперше фіксується в пам'ятках письменства східнослов'янських мов із XIV ст. (1347) як звуковий варіант слова **господар**. На думку мовознавців, слово **господар** у російській мові при його швидкій вимові зазнало звукових змін і стало звучати як **государь, осударь** та **сударь**. Проте і в новій звуковій оболонці воно продовжувало в російській мові вживатись у наведених вище значеннях слова **господар**. Від слова **государь** шляхом суфіксації в XV ст. в російській мові і утворилось слово **государство**, яке стало з цього часу вживатись у значенні держава.

З XVI ст. у пам'ятках письменства східнослов'янських народностей починають фіксуватись, запозичені через польську мову, два латинські слова — **імператор** та **імперія**. У латинській мові ці слова могли вживатись у таких значеннях:

1) **імператор** — володар, хазяїн, керівник, полководець; почесний титул того полководця, який одержав над ворогом видатну перемогу; верховний правитель, глава держави; 2) **імперія** — володарювання, влада; держава, яку очолює верховний правитель — імператор.

В епоху капіталізму держава стає органом диктатури буржуазії, тобто необмеженою владою тих, хто володіє всіма матеріальними засобами, всіма знаряддями праці. Весь урядовий апарат буржуазної держави підпорядкований виконанню таких двох її функцій:

1) придушенню трудящих своєї країни; 2) загарбанню чужих територій або економічному та політичному уярмленню слабих країн з метою експлуатації їхніх народів. Ось саме чому в епоху капіталізму окремі держави деяких країн і стали називати **імперією**.

Якщо в епоху феодалізму імперією переважно називали ту державу, яку очолював імператор, то в епоху капіталізму імперією стали називати передусім велику монархічну державу, характерною властивістю якої є загарбницька політика, політика пригнічення й експлуатація колоніальних та залежних народів.

А. МОСКАЛЕНКО,
доцент.

Редактор М. ПЕТРОВ.

«За научные кадры», орган парткома, ректората, профкома и комитета комсомола Одесского государственного университета им. И. И. Мечникова. (На украинском языке).

ПИШІТЬ НАМ: 270000, Одеса-центр, вул. П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ: Одеса, вул. Радянської Армії, 24, кім. № 9.

ДЗВОНІТЬ: телефони: міський 23-84-13, внутрішній 841 (з міста 206-841).

Друк. вид. «Чорноморська комуна» Одеського обкому Компартії України, вул. Пушкінська, 32. Тираж 1000 прим. Обсяг 0,5 аркуша формату газети «Правда». Зам. № 7594.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ імені І. І. МЕЧНИКОВА